

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. — Posamezna številka 1.— Din

LETO 1938

DECEMBER

ŠTEV. 12

Kvatrni dnevi

Praznovanje kvatrnih dni je stara in častitljiva navada, ki sega daleč nazaj v prve krščanske čase. Nekateri mislijo, da je bil povod kvatrnim dnevom posebni obred starih Rimljanov, ki so prosili trikrat na leto za blagoslov na polju, tedaj, ko so spravljali ob žetvi žito, ob trgatvi vino in v decembru olje. Drugi pa ugovarjajo tej misli in dokazujejo, da je Cerkev uvedla že prvotno kvatrnino post neodvisno od starorimskega običaja in to za vsak letni čas.

Že od nekdaj so obhajali verniki ob teh dnevih posebno božjo službo. Praznovali so kakor pred večjimi prazniki tudi nočno službo božjo. Več so molili in se tudi postili. V teh dnevih so prinašali tudi k božji službi in k skupnemu darovanju žito, vino, olje in druge darove. Vse to so darovali za cerkev, za potrebe pri službi božji in za uboge. Zahvaljevali so se z darovi za rodovitnost zemlje. Toda kvatrnini dnevi niso bili samo dnevi zahvale z molitvijo, postom in miloščino, marveč so bili tudi dnevi duhovne obnove. Človek, ki zaradi vsakdanjega dela le prerad pozabi na Boga, naj bi se vsaj ob kvatrnih dnevih zopet ozrl k Bogu, ki blagoslavlja zemljo in daje vsemu rast in zorenje. Uredil naj bi človek svojo notranjost in se obnovil v Bogu. To je namen kvatrnih dni, kakor jih obhaja Cerkev še danes. Kvatrni dnevi v adventu so pa namenjeni predvsem bližnji pripravi na prihod Gospodov o Božiču.

Včasih so v kvatrnem času, navadno na kvatarno soboto, podeljevali redno tudi višje redove in mašniško posvečenje. Še sedaj škofje radi izberejo kvatarno soboto za to vzvišeno opravilo. Tudi molitve in berila, ki so še danes ohranjena v mašni knjigi, nas zelo spominjajo na to. Zato molimo tudi še danes ravno v teh dnevih za duhovniške poklice in za dobre duhovnike.

V srednjem veku je v nemških deželah prišlo v navado, da so se na kvatrne dni, zlasti na kvatarno nedeljo, posebej spominjali tudi vernih duš v vicalih. Ta običaj se je ohranil do naših časov tudi pri nas.

Iz ostankov lepih navad, ki so še med nami ohranjene, moremo po pravici sklepati, da so naši predniki doumeli pomen kvatrnih dni in zato so bili ti dnevi važni v njihovem življenju. Upoštevali so te svete čase ne samo v verskem, marveč tudi v družabnem, družinskem in celo gospodarskem življenju. Ukoreninili so se tekom stoletij ti praznični dnevi med verniki. V to cerkveno praznovanje se je pa vrinilo mnogokrat tudi kaj praznoverskega.

Predvsem moramo preživeti te dneve s Cerkvijo. Ti dnevi naj bi postali zopet notranja obnova za vsakega posameznika, za vsako krščansko družino in za vsako župnijo. Tako kakor prvi kristjani naj bi tudi mi v teh dnevih pomnožili molitev in se po možnosti udeleževali svete daritve in svetega obhajila. Tej notranji obnovi pa naj bi se pridružil po želji Cerkve še post, ki je najizdatnejša hrana za dušo. Zelo je ta post sedaj olajšan, a vsaj tega naj bi držali! Ker so kvatre tudi še vedno zahvalni dnevi za božje darove, naj bi se verniki ob teh dnevih bolj spomnili potreb Cerkve in revežev. Darovi na kvatrne dneve dobijo tako več cerkvenega in krščanskega značaja. Molitve za dobre duhovnike so pri nas na kvatarno nedeljo ukazane. Z veseljem jih opravljajmo! Če se bomo na te dneve spomnili še bolj živo svojih pokojnih, potem bomo znali svoji pobožnosti pridružiti pač tudi resnost.

V naši župniji je kvatrna nedelja vedno poudarjena zlasti z molitvijo za do-

bre duhovnike in z zbirko za domače reveže. Poleg predpisane molitve ostane Najsvetejše vedno po prvi sv. maši še pol ure izpostavljeno za uro molitve za

duhovnike in pred cerkvijo je pušca za reveže. Z novim razumevanjem pa upoštevajmo vse namene kvatrnih dni, ki naj nam bodo za duhovno-obnovo!

Zakrajšek Viktor:

Paježit-Jožef

O dvovercih (laramanih) sem že pisal. Pa se še danes pomudimo pri njih. Malo jih imam v svoji fari, pa mi dajo vedno dovolj dela. Samo 5 družin je še takih, ki so javno muslimani, a katoličanstvo skrivajo; samo krstna in poročna knjiga pričajo... Tudi sami od časa do časa kupijo kakšno svečo in jo prižgo v čast sv. Miklavžu ali sv. Boštjanu, ki sta že od nekdanj veljala pri njihovem rodu kot hišna patrona. V sredino njihove, po brdih raztresene vasi smo postavili cerkvico sv. Boštjana in 11. oktobra letos je prvič zazvonil pri cerkvi 117 kg težek zvon, ki visi kar na mogočnem hrastu. Najbrž je glas tega zvona predramil priletno vdovo, da je zaželela zopet sv. zakramentov. Pregovorila je svojega sina Paježita-Jožefa, da zapustita muslimanstvo in se prijavi, da hočeta živeti in umreti kot javna katoličana.

S strahom se je sin odločil za ta korak, zakaj njegov sosed in stric s sinovoma mu je zapretil. Sicer je tudi on dvoverec, a jako zakrknjen musliman. Nekega večera se Paježit le ojunaci in gre k sosedu na drugo brdo, da mu po- toži in odkrije svoje srce. Že drugega dne so me čakali pred pisarno, ko sem prišel iz šole. »Kaj bo novega?« vprašam. »Zopet smo pridobili enega«, sta odgovorila spremljevalca. Razložili so mi, kako in kaj. Lepo se je pokrižal; jaz sem ga blagoslovil in mu dal poljubiti križ. Kamen se mu je odvalil od srca — že 25 let se ni prekrizal. V krstni knjigi sem našel, da se imenuje Jožef. Paježit je bil do sedaj. Naprej se bo imenoval Jožef. Dogovorili smo se, kdo ga bo poučil o glavnih verskih resnicah, da se tako pripravi za prvo sv. obhajilo. Pred vhomom je s strahom vprašal, kaj naj naredi, ako ga napade sosed. »Zakaj so pa orožniki tu!« sem kratko odgovoril. Nisem mislil mnogo na to, a za vsak slučaj sem o zadevi obvestil orožnike, čeprav sem bil prepričan, da njihove pomoči ne bom potreboval. Zmotil sem se. Čez tri dni sem šel k cerkvi sv. Boštjana poročat. Paježit-Jožef me je na-

prosil, naj se med potjo oglasim pri njem, da mu blagoslovim hišo. Drage volje sem to obljubil. Z radostjo na očeh me je sam dočakal, a še bolj njegova mati. Prinesel sem s seboj večji križec in rožni venec. Ko sem blagoslovil hišo, sem dal njemu križec, da ga obesi na steno, a materi rožni venec, ki ga je sprejela s tresočo roko in z radostnimi solzami v očeh. Koliko let ga že ni molila... Hrepeneče je pritislila k ustnicam najprej rožni venec in potem še mojo roko. Božji mir je zavladal v hiši... Odšel sem poročat.

Proti večeru so šele pripeljali nevesto. Zadržal sem se malo na svatbi. Ko sem se odpravljal proti domu, je pritekkel ves zasopljen Paježit-Jožef. Kaj je? Njegov dušni mir in mir njegove hiše je zrušil njegov sosed, stric. Ko se je zvečer vrnil domov in zvedel, kakšnega gosta je imel njegov sosed, je zarohnel in začel kleti in groziti. Pomagala sta mu seveda tudi sinova. Ker so bile grožnje hude in so se mu vedno bolj bližali, je pobegnul in pustil doma mater samo, na katero se je sedaj zlila vsa ploha kletvin in groženj. Kaj sedaj? Fant tu ves preplašen, a doma mati sama v strahu za njega. Vedeli smo, da tepe-na ne bo, ker je za Albanca največja sramota udariti žensko.

Napisal sem kratko sporočilo orožnikom, kamor ga je nesel Jožef sam. Seveda dali smo mu spremstvo. Sam pa sem se z gozdarjem in še enim možem napotil do njegove hiše, ki je bila oddaljena skoraj pol ure, da vidimo, kaj je, in umirimo mater. Nismo šli daleč, ker nam je prišel naproti drug njegov sosed-katoličan, ki ima hišo malo više v brdu. Pravil nam je, da je njegova žena, ko je slišala vpitje, stekla dol, da vidi, kaj je. Ko le ni bilo miru, je vzela mater s seboj in sedaj joka pri njih. Tako je ostala hiša prazna... Obrnili smo človeka, da sporoči materi, kje je njen sin, in tudi mi smo ga počakali. Vrnil se je z orožnikom. Ker je bilo že pozno, smo se dogovorili, da bodo orož-

niki drugi dan vse uredili. Odšel sem v tiho noč in bilo je že precej čez polnoč, ko sem legel.

Štiri dni je ostala Jožefova hiša prazna. Živino so hodili opravljat drugi. Orožniki so le s težavo dopovedali njegovemu sosedu, da je versko prepričanje svobodno in da ne sme zaradi vere napadati svojih sosedov. Ponižal se je in prišel v Janjevo. Poslal je k meni svojega prijatelja in me prosil, naj ga ne preganjam. Kratko sem mu sporočil, da ga ne mislim preganjati, samo v svoje sosede naj se ne vtika. Sveto je to obljubil in Pajezič-Jožef se je vrnil v svojo hišo.

Molimo, da zavlada božični mir tudi v hišah tukajšnjih dvovercev!

To in ono

Mestni dom v Trziču je bil slovesno blagoslovljen 15. novembra. Lepa slovesnost je bila pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačena, ki je imel na balkonu doma tudi daljši govor. Stavba je velikanska, lepo urejena in tržiški uradi so prišli tako enkrat pod dostojno streho. Kakor pove tržiška zgodovina, je dobil Trzič prvega župana in dva podžupana leta 1777., dasi je dobil trške pravice že leta 1492. Graščinske pravice so bile včasih pač odločilne in kar nekaj posebnega je bilo, ko so se tržani na dan sv. Jurija leta 1777. prvokrat zbrali, da so izvolili župana in oba podžupana. Zbrali so se v ta namen pri cerkvi sv. Andreja, pod tedanjo lipo. In vso dobo do letos tržiška občina ni imela svoje strehe. Značilno je pa to, da stoji današnji mestni dom na mestu, kjer sta stali dve hiši prvega znanega tržiškega župana Andreja Daniela pl. Jaborniga, ki je bil tudi lastnik jeklarn na Slapu. Prve županske pravice je dobil Trzič od lastnika tržiške graščine grofa Jožefa Turjaškega, in te pravice je znova potrdil po francoski vladi tržiški graščak grof Radecki z dnem 5. 2. 1816. Po letu 1848. je bila urejena občinska uprava po novem zakonu. Tržiška graščina je torej naklonila Trziču prve županske pravice in še danes so njeni lastniki kot največji davkoplačevalci v Trziču tudi največji podporniki občine in vseh njenih naprav. Še pozni rodovi bodo pač sedanji občinski upravi hvaležni za lepo poslopje, ki je bilo nujno potrebno.

Brez žrtev je pa seveda tako veliko delo nemogoče. — Nekateri so se ob tej priliki spomnili tudi gradnje župnišča od leta 1889. do 1890., češ, da so bile tedaj tudi občutne dajatve. Takole je zapisal tedanji g. župnik Špendal Franc v kroniko: Vse delo je stalo 14.000 goldinarjev. Graščina, kot patron, je plačala nad 5600 kron, darovala je pa 1800 kron. Vse tri srenje so plačale na dokladah, in sicer: Trzič tri leta po 55%, Sveta Ana in Sveta Katarina pa dve leti po 49%. Od tiste dobe pa pri nas za župnijo še ni bilo nobene konkurenčne obravnave, ki bi razne cerkvene potrebe in plače uslužbencem izterjala potom davkarije, dasi so drugod take konkurenčne obravnave, ki jih podpira oblast, zelo pogoste.

Bolnikom bomo delili adventno sveto obhajilo po domovih in naj jih svojci pravočasno prijavijo. Po Trziču bomo obhajali za prvi petek v Dolini 15. in pri Sveti Ani 14. decembra. Na Bistrici bo spovedovanje 14. in delitev sv. obhajila 15. decembra.

Božično obdarovanje revnih otrok bo po možnosti oskrbela tudi letos dekliška Marijina družba. Prošnje, želje in seveda darove sprejemajo predvsem odbornice družbe, kar bo mogoče storiti, bo izvršeno. Dobrotniki naj bodo naklonjeni, nekateri naj pa prizanesejo z — zavistjo.

Namesto cvetja Brenčič Antoniji je poklonila Mally Štefanija Vincencijevi konferenci 50 din. Bog povrni!

Oznanila za december

Ves advent so zornice zjutraj ob šestih, ko je sv. maša pred Najsvetejšim. Vsak dan je tudi prilika za sv. spoved.

Devetdnevica na čast Brezmadežni se vrši v cerkvi sv. Andreja pred oltarjem Brezmadežne od 29. novembra do praznika vsak večer ob pol osmi uri.

1. **Državni praznik zedinjenja.** Po osmi sv. maši je slovesna zahvalnica in predpisane molitve.

2. **Prvi petek v mesecu.** Na predvečer je skupna molitev svete ure v župnijski cerkvi od osme do devete ure. Zaradi devetdnevne pri sv. Andreju velja ta pobožnost tudi za molitveno pomoč KA v tem tednu.

4. **II. adventna nedelja, prva v mesecu in god sv. Barbare.** Shužbe božje so v navadnem redu. Pri šesti sv. maši je mesečno skupno sv. obhajilo za može in fante, ki naj v velikem številu prejmejo to nedeljo sv. obhajilo za advent.

6. **Sv. Nikolaj.** Ob pol osmih je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

8. **Zapovedan praznik Brezmadežne.** Ob šestih in desetih je sv. maša pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma. Ob desetih je peta sv. maša. Popoldne ob dveh je govor, sprejem v dekliško Marijino družbo, slovesne pete litanije Matere božje in nato prireditev Marijinih družb v dvorani.

11. **III. adventna nedelja.** Službe božje so v navadnem redu.

15. **Sv. Lucija.** Ob pol osmih je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

14., 16., 17. **kvatrní dnevi.** V sredo in soboto je zaukazán zdržek za duhovnike, za katere se moli posebna molitev tudi po pridigah in pri večernicah. Pred cerkvijo je pušca za reveže Vincencijeve konference, ki bodo za Božič posebej priporočena.

18. **IV. adventna in kvatrná nedelja.** Po šesti sv. maši ostane Najsvetejše izpostavljeno še pol ure za uro molitve za duhovnike, za katere se moli posebna molitev tudi po pridigah in pri večernicah. Pred cerkvijo je pušca za reveže Vincencijeve konference, ki bodo za Božič posebej priporočena.

21. **Sv. Tomaž, apostol.** Ob šestih je orglana farna sv. maša.

24. **Vigilija rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa.** Ta dan je strogi post, ki pa popolnoma preneha pri večerji. Zvečer ob 11. uri so slovesne jutranjice z zahvalnico o polnoči. Nato je slovesna peta sv. maša z leviti — polnočnica. Po polnočnici se deli tudi sv. obhajilo. — Spodobi se, da dotični, ki želi po polnočnici sprejeti sv. obhajilo, nekaj ur prej ničesar ne zaužije.

25. **Rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa. — Sveti dan.** Ob pol šestih se prično tri sv. maše, druga je z dvema blagoslovoma in pred Najsvetejšim. Ob pol osmih se zopet prično tri sv. maše. Ob pol desetih je tiha sv. maša. Ob desetih je velika slovesna peta sv. maša z leviti in z dvema blagoslovoma. Med šesto in deseto sv. mašo je običajno darovanje mož in žena. Poročene ob treh so slovesne litanije Matere božje.

26. **Sv. Štefan,** nezapovedan praznik. Službe božje so kakor ob nedeljah. Po deseti sv. maši je blagoslov soli.

27. **Sv. Janez,** apostol in evangelist. Ob devetih je orglana farna sv. maša.

28. **Spomin nedolžnih otročičev.** Ob šestih je orglana farna sv. maša.

31. **Sv. Silvester in zadnji dan leta.** Ob šestih je orglana farna sv. maša. Popoldne ob štirih so slovesne litanije z zahvalno pesmijo za vse v letu 1958, prejete dobrote.

Shodi cerkvenih organizacij:

III. red: shod 4., vesoljna odveza 8., 25.

Dekliška Marijina družba: shod, skupno sv. obhajilo, sprejem in prireditev 8.

Marijina družba za žene: shod 8., skupno sv. obhajilo 41.

Marijini vrteci: Po napovedi gg. veroučiteljev.

Molitvena pomoč KA: vsak petek zvečer ob 8. uri.

Mladinska pobožnost: 18. popoldne.

Mesečna šolska sv. spoved: meščanska šola 3., dečki ljudske šole 10., deklice ljudske šole 17., dolinski šolarji 11., šentanski šolarji 11. in 18.

Župnijska kronika za oktober

Oktober v naši župniji rojenih: 9.

Oktober v naši župniji poročeni:

1. **Janc Janez,** predilniški delavec, Bistrica 68, in **Pišljar Marija,** predilniška delavka, Tržič, Ljubeljska cesta 40, poročena 1. oktobra.
2. **Kopač Metod,** predilniški delavec, Bistrica 64, in **Janc Helena,** predilniška delavka, Bistrica 64, poročena 1. oktobra.
3. **Kenda Ludovik,** mizarski pomočnik, Tržič, Za Virjem 1, in **Volc Helena,** predilniška delavka, Tržič Dekliški dom, poročena 1. okt.
4. **Nemec Jakob,** predilniški delavec, Sv. Ana 77, in **Golmajer Jožefa,** predilniška delavka, Sv. Ana 115, poročena 1. oktobra.
5. **Jakopin Štefan,** čevljarski pomočnik, Tržič, Usnjarska ul. 1, in **Polanšek Friderika,** predilniška delavka, Tržič, Preska 8, poročena 1. okt.
6. **Jontez Ignacij,** strojni delavec, Bistrica 50, in **Lavrič Marija,** hči posestnika, Runarsko 10, župnija Bloke, poročena 2. oktobra.
7. **Pregel Rudolf,** predilniški mojster, Tržič, Predilniška ulica 8, in **Sterniša Marijana,** šivilja, Pristava 17, župnija Križe, poročena 17. oktobra.

Oktober v naši župniji umrli:

1. **Hočevar Marjeta,** samska prešivalka, rojena v Tržiču 15. 2. 1915, umrla v Tržiču, Ljubeljska cesta 27, dne 1. oktobra.
2. **Ješe Lucija,** žena čevljarskega podjetnika in hišnega posestnika, rojena v Tržiču 11. 12. 1897, poročena 2. 3. 1950, umrla v Tržiču, Cerkevna ulica 11, dne 8. oktobra.
3. **Roblek Gregorij,** hišni posestnik, rojen 12. 3. 1871 v Dolini, poročen 25. 8. 1905, umrl v Dolini 104, dne 20. oktobra.
4. **Ribnikar Marija,** hči soboslikarskega pomočnika, rojena na Bistrici 1, dne 1. 10. 1958, umrla na Bistrici 1, dne 21. oktobra.
5. **Brenčič Antonija,** žena predilniškega električarja, rojena v Tržiču 20. 1. 1890, poročena 19. 8. 1922, umrla v Tržiču, Preska 6, dne 25. oktobra.

Oktohrska poročila od drugod:

1. **Papler Pavla,** hči posestnika, rojena na Bistrici 6, dne 15. 1. 1915, se je poročila v Trbovljah 24. 4. 1958 s Humski Francom.
2. **Ogris Franc,** rojen pri Sv. Ani št. 52, dne 10. 10. 1905, se je poročil v Kranju 15. 10. 1958 s švegelj Terezijo.
3. **Štefe Jožef,** rojen v Tržiču št. 109, dne 15. 4. 1910, se je poročil v Kranju 16. 10. 1958 s Tičar Mariano.
4. **Kralj Justina,** rojena Žumer v Tržiču št. 152, dne 25. 9. 1884, se je poročila drugič v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani 25. 10. 1958 s Konič Jožefom.
5. **Kobal Franciška,** rojena pri Sv. Ani št. 45, dne 28. 9. 1908, se je poročila v Križah 30. 10. 1958 s Košnjek Francom.
6. **Meglič Jožef,** hiš. posestnik pri Sv. Ani št. 97, rojen 8. 1. 1901, se je poročil v Preddvoru 30. 10. 1958 z Vrankar Angelo.
7. **Golob Hubert,** sin šoferja Huberta, rojen v Tržiču, Glavni trg 17, je umrl v Mariboru, župnija sv. Magdalene, dne 31. 10. 1958.